

Algemeen

De begroting van de federale overheid in België bestaat uit een aantal documenten:

- de algemene toelichting (= synthese, economisch en financieel verslag, meerjarenraming)
- de algemene uitgavenbegroting (de wettelijke bepalingen inzake bepaalde uitgaven en de tabellen met de kredieten per programma en per basisallocatie)
- de verantwoording van de algemene uitgavenbegroting (administratieve verantwoordingen per organisatieafdeling, per programma en per basisallocatie)
- de globale verantwoordingen (= tabellen die een vergelijking tussen de verschillende departementen en de verwerking van de overheidsuitgaven in de nationale comptabiliteit mogelijk moeten maken)
- de rijksmiddelenbegroting (= overheidsontvangsten)

De algemene uitgavenbegroting en de rijksmiddelenbegroting dienen uiterlijk op 31 december van het jaar $n - 1$ door de Kamer van Volksvertegenwoordigers goedgekeurd te worden, waardoor ze kracht van Wet krijgen, door de Koning bekrachtigd worden en bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad (zoniet voorlopige twaalfden). Deze Wet, die slechts voor één jaar geldt, machtigt de overheidsdiensten tot het doen van uitgaven en ontvangsten tijdens het begrotingsjaar n .

Ook DGOS heeft een **ontvangstenbegroting**. (cc. 100 000 000 euro) Het gaat hier hoofdzakelijk om stortingen van de Nationale Loterij bestemd voor de bilaterale samenwerking en voor het Overlevingsfonds Derde Wereld. Door tussenkomst van een DGOS-rekenplichtige dienen alle ontvangsten echter onmiddellijk doorgestort te worden aan de "Schatkist". Het zijn immers geen extra-budgettaire uitgavenmogelijkheden voor het DGOS. De hierna volgende nota is dan ook beperkt tot de **uitgavenbegroting**.

SPECIFIEKE UITGAVEN IN HET KADER VAN DE INTERNATIONALE SAMENWERKING

FICHE 1. OVERZICHT VAN DE BEGROTING VAN DE DIRECTIE-GENERAAL ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Ondanks de fusie behoudt de Directie-generaal Ontwikkelingssamenwerking een afzonderlijke begroting, namelijk sectie 15 – Internationale Samenwerking, organisatieafdeling 54 – Directie-generaal Ontwikkelingssamenwerking (DGOS).

De DGOS-begroting is, net zoals de begroting van de andere departementen een "**programmabegroting**". Dit wil zeggen dat de begrotingsmiddelen, in functie van hun doel, gegroepeerd worden in een aantal grote programma's.

Elk programma bevat een aantal **activiteiten** die bijdragen tot de realisatie van de doelstellingen van het programma. Onder elke activiteit vinden we dan de hiervoor beschikbare middelen, opgenomen in één of meerdere, in functie van de aard van de uitgaven, gedetailleerde **basisallocaties**.

Een basisallocatie wordt als volgt gelezen:

bv. Voorbereiding, begeleiding en interne evaluatie van samenwerkingsacties door externe deskundigen - basisallocatie 15 54 04 1227 13

Sectie Internationale Samenwerking	Organisatie- afdeling DGOS	Program ma	Activiteit	Aard van de uitgave (=econom code + volgnr.)	Controle getal
15	54	0	4	1227	13

Naast het aan elke organisatieafdeling opgelegde programma bestaansmiddelen (programma 0) worden de activiteiten en de basisallocaties van de begroting internationale samenwerking sinds enkele jaren gegroepeerd in functie van de institutionele uitvoeringspartner : Programma 1. Gouvernementeale samenwerking, 2. Niet-gouvernementeale samenwerking, 3. Multilaterale samenwerking en 4. Bijzondere interventies.

Programma 0 – Bestaansmiddelenprogramma – omvat de middelen die de organisatieafdeling DGOS nodig heeft voor de concrete realisatie van de haar toegewezen opdrachten : personeel en werkingskosten, zowel in Brussel als op het terrein.

Op te merken valt dat de uitgaven van de attachés voor internationale samenwerking verdeeld werden tussen de begroting 15 54 (Internationale Samenwerking – Directie-generaal Ontwikkelingssamenwerking) en de begroting 14 (FOD Buitenlandse Zaken) :

- Direct aan de attachés toewijsbare uitgaven (bv. personeelskosten, reiskosten, aankoop wagens) : begroting 15 ;
- Niet direct toewijsbare of onverdeeldbare uitgaven (bv. werkingskosten wagenpark, overige werkingskosten, informatica, uitrusting): teneinde het beheer ervan te vergemakkelijken werden deze uitgaven opgenomen in de begroting 14.

Programma 1 – Gouvernementeale samenwerking - omvat de kredieten die bestemd zijn voor de gouvernementeale samenwerking. Deze kredieten laten ondermeer toe hetgeen volgt te financieren:

- projecten en programma's, onafgezien van de vorm die de Belgische bijdrage aanneemt ;
- begrotingshulp en basketfunding waarbij financiële middelen ingebracht door meerdere donoren, gezamenlijk beheerd worden ;
- verlichting van de schuld van de lage-inkomenslanden ;
- niet-projectgebonden studie- en stagebeurzen, in België of ter plaatse.

In uitvoering van de wet van 21 december 1998 tot oprichting van de "Belgische Technische Coöperatie" worden de taken van openbare dienst van de gouvernementeale samenwerking voortaan uitgevoerd door deze gespecialiseerde instelling. In 2002 werd een nieuw beheerscontract met de BTC afgesloten.

Programma 2 – Niet-gouvernementeale samenwerking – omvat de initiatieven van derden die betoelaagd worden door de administratie : niet-gouvernementeale organisaties, VVOB en APEFE, wetenschappelijke instellingen, universiteiten vertegenwoordigd door VLIR en CIUF, privaatrechtelijke organisaties die groepsstages inrichten, gedecentraliseerde besturen, vakbonden, gespecialiseerde organisaties die hulp verlenen aan onderdanen uit lage-inkomenslanden die in België verblijven, en een aantal diverse begunstigden. De samenwerking met de niet-gouvernementeale actoren is gebaseerd op responsabilisering van de actoren en op verantwoording en evaluatie ex-post. Dit houdt in dat de overheid een raamakkoord en/of een globaal vijfjarenprogramma evenals een jaarlijks plan goedkeurt, waarin de doelstellingen, de instrumenten en de uitvoeringsmodaliteiten worden bepaald. Ook de voorwaarden inzake beheer en controle van de toegekende subsidies voor het realiseren van de acties worden hierin vastgelegd. De niet-gouvernementeale actoren worden verantwoordelijk gesteld voor de uitvoering, maar zijn gehouden jaarlijks een nauwkeurige verantwoording af te leggen. Bovendien worden, meer dan voorheen, steekproefsgewijs externe evaluaties uitgevoerd teneinde de realisaties te toetsen aan de vooropgestelde doelstellingen.

Programma 3 – Multilaterale samenwerking – omvat de steun aan

- het Europees Ontwikkelingsfonds (EOF).
- 7 instellingen en organen van de Verenigde Naties waaraan DGOS een verplichte bijdrage betaalt: Internationaal Fonds voor Agrarische Ontwikkeling (IFAD/FIDA), Internationale Ontwikkelingsassociatie (IDA), Protocol van Montreal, Verdrag inzake de biologische diversiteit (CBD) met inbegrip van de Global Environment Facility (GEF), Verdrag ter bestrijding van de desertificatie (CCD), Wereldgezondheidsorganisatie (WGO) en het Raamverdrag inzake klimaatverandering (UNFCCC).
- het Afrikaans Ontwikkelingsfonds, het Aziatisch Ontwikkelingsfonds en de Afrikaanse Ontwikkelingsbank waaraan DGOS eveneens een verplichte bijdrage betaalt.

- de 22 organisaties die met het koninklijk besluit van 27 april 2000 geselecteerd werden als partners van de multilaterale samenwerking (vrijwillige bijdragen) :

* 18 fondsen, programma's, organen of gespecialiseerde instellingen van de Verenigde Naties (UNICEF, UNAIDS, UNDP, FAO, Wereldbank, WGO, enz.);

* 3 intergouvernementele agentschappen die geen deel uitmaken van het systeem van de Verenigde Naties : het Internationaal Comité van het Rode Kruis (ICRK), de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM), het "International Institute for Democracy and Electoral Assistance" (IDEA);

* 1 regionale ontwikkelingsbank (die geen deel uitmaakt van de VN): de West-Afrikaanse Ontwikkelingsbank – BOAD.

Programma 4 – Bijzondere interventies – omvat een aantal prioritaire activiteiten van het samenwerkingsbeleid: het Belgisch Overlevingsfonds, de conflictpreventie en de versterking van de civiele maatschappij, de preventie, noodhulp en hulp voor rehabilitatie op korte termijn, de voedselhulp, de informatie, sensibilisering en vorming, de steun aan de lokale privé-sector en aan de sociale economie, en de steun in het domein van leefmilieu en duurzame ontwikkeling.

Aangezien de uitvoeringsmodaliteiten verschillende vormen kunnen aannemen (specifieke overeenkomsten met de partnerlanden, overheidsopdrachten, subsidiëring van initiatieven van derden, bijdragen aan multilaterale organisaties, overeenkomsten met gespecialiseerde instellingen) en vaak meerdere partners samen bij de uitvoering betrokken zijn, kunnen deze activiteiten moeilijk in één van de andere programma's opgenomen worden.

Ordonnanceringskredieten in duizend euro

	2001 (real.)	2002 (na BC)	2003 (init.)
Bestaansmiddelen programma	23 445 (44)	30 626 (1)	34 532
Gouvernementele samenwerking	132 020 (118)	179 778 (282)	202 744
Niet-gouvernementele samenwerking	153 583 (37)	174 496	186 127
Multilaterale samenwerking	176 674	226 219 (300)	258 442
Bijzondere Interventies	84 617 (7)	105 013 (219)	100 273
Totaal	570 339 (206)	716 132 (802)	782 118

In percentage

	2001 (real.)	2002 (na BC)	2003 (init.)
Bestaansmiddelen programma	4	4	4
Gouvernementele samenwerking	23	25	26
Niet-gouvernementele samenwerking	27	24	24
Multilaterale samenwerking	31	32	33
Bijzondere Interventies	15	15	13
Totaal	100	100	100

Opmerking: om een totaal beeld te krijgen van de uitgaven voor ontwikkelingssamenwerking dienen de DGOS- uitgaven wel verhoogd te worden met de uitgaven van de andere departementen. In 2001 bedroeg de globale Belgische inspanning voor ontwikkelingssamenwerking 968 429 658 euro, of 0,37 % van het bruto nationaal inkomen.

De Ministerraad heeft de doelstelling om de 0,7 % van het BNI in 2010 te bereiken, herbevestigd.

BESTAANSMIDDELENPROGRAMMA 54/0

Ordonnanceringskredieten in duizend euro

	2001 (real.)	2002 (na BC)	2003 (init.)
- Personeelskosten DGOS: ambtenaren	10 044	12 323	13 012
- Overige personeelskosten : opdrachthouders, attachés en/of assistenten voor internationale samenwerking, personeel aangeworven onder het statuut van 67 en hulppersoneel	9 473	13 132	14 875
- Werkingskosten DGOS	1 630 (44)	1 847 (1)	1 865
- Werkingskosten attachés voor internationale samenwerking	1 527	1 108	1 298
- Evaluatie, controle en beleidsondersteuning	771	2 216	3 482
Totaal	23 445 (44)	30 626 (1)	34 532

In percentage

	2001 (real.)	2002 (na BC)	2003 (init.)
- Personeelskosten DGOS: ambtenaren	43	40	38
- Overige personeelskosten : opdrachthouders, attachés en/of assistenten voor internationale samenwerking, personeel aangeworven onder het statuut van 67 en hulppersoneel	40	43	43
- Werkingskosten DGOS*	7	6	5
- Werkingskosten attachés voor internationale samenwerking*	7	4	4
- Evaluatie, controle en beleidsondersteuning	3	7	10
Totaal	100	100	100

*De niet direct toewijsbare of onverdeeldbare werkingskosten werden opgenomen in de begroting 14 - FOD Buitenlandse Zaken.

ACTIVITEITENPROGRAMMA 54/1
GOUVERNEMENTELE SAMENWERKING

In 2003 werd, in uitvoering van het nieuwe beheerscontract, de structuur van programma 1 fundamenteel gewijzigd.

Ordonnanceringskredieten in duizend euro

	2001 (real.)	2002 (na BC)	2003 (init.)
- Kapitaal, beheerskosten, operationele kosten en diversen BTC	14 189	19 286 (282)	158 719
- Samenwerkingspersoneel (enkel einde dienst vergoedingen)	2 794	1 925	1 900
- Beurzen buiten project (in uitdoving)	4 978 (118)	9 076	125
- Schuldverlichting	14 183	41 294	17 155
- Niet aan BTC overgedragen projecten (in uitdoving)	92 868	105 969	1 000
- Diverse vormen van financiële samenwerking	0	0	23 545
- Lokale fondsen (in uitdoving)	3 008	2 228	300
Totaal	132 020 (118)	179 778 (282)	202 744

In percentage

	2001 (real.)	2002 (na BC)	2003 (init.)
- Kapitaal, beheerskosten, operationele kosten en diversen BTC	11	11	78
- Samenwerkings-personeel (enkel einde dienst vergoedingen)	2	1	1
- Beurzen buiten project (in uitdoving)	4	5	0
- Schuldverlichting	11	23	9
- Niet aan BTC overgedragen projecten (in uitdoving)	70	59	0
- Diverse vormen van financiële samenwerking	0	0	12
- Lokale fondsen (in uitdoving)	2	1	0
Totaal	100	100	100

ACTIVITEITENPROGRAMMA 54/2
NIET-GOUVERNEMENTELE SAMENWERKING

Ordonnanceringskredieten in duizend euro

	2001 (real.)	2002 (na BC)	2003 (init.)
- Niet-gouvernemente organisaties	88 249	91 477	96 195
- Verenigingen voor opleiding in het buitenland	14 063	15 960	16 200
-Wetenschappelijke instellingen	6 674	7 810	9 787
- Universitaire samenwerking	33 828	46 274	49 453
- Vormings- en stageprogramma's en samenwerkings acties door derden	3 506	5 380	* 7 060
- Hulp aan studenten en stagiairs uit lage-inkomenslanden en aan asielzoekers	3 220 (37)	3 840	3 977
- Diversen	4 043	3 755	3 455
Totaal	153 583 (37)	174 496	186 127

* Er werd een nieuwe basisallocatie – Syndicale initiatieven van het Instituut voor Internationale Arbeidersvorming (IIAV), het Internationaal Syndicaal Vormingsinstituut (ISVI) en de Beweging voor Internationale Solidariteit (BIS) – gecreëerd.

In percentage

	2001 (real.)	2002 (na BC)	2003 (init.)
- Niet-gouvernemente organisaties	58	53	52
- Verenigingen voor opleiding in het buitenland	9	9	9
-Wetenschappelijke instellingen	4	4	5
- Universitaire samenwerking	22	27	26
- Vormings- en stageprogramma's en samenwerkings acties door derden	2	3	4
- Hulp aan studenten en stagiairs uit lage-inkomenslanden en aan asielzoekers	2	2	2
- Diversen	3	2	2
Totaal	100	100	100

**ACTIVITEITENPROGRAMMA 54/3
MULTILATERALE SAMENWERKING**

Ordonnanceringskredieten in duizend euro

	2001 (real.)	2002 (na BC)	2003 (init.)
- Vrijwillige bijdragen	76 365	68 806	67 474
- Verplichte bijdragen	98 363	153 148 (300)	187 168
- Multilateraal samenwerkingsper.	1 946	4 265	3 800
Totaal	176 674	226 219 (300)	258 442

In percentage

	2001 (real.)	2002 (na BC)	2003 (init.)
- Vrijwillige bijdragen	43	30	26
- Verplichte bijdragen	56	68	72
- Multilateraal samenwerkingsper.	1	2	2
Totaal	100	100	100

**ACTIVITEITENPROGRAMMA 54/4
BIJZONDERE INTERVENTIES**

Ordonnanceringskredieten in duizend euro

	2001 (real.)	2002 (na BC)	2003 (init.)
- Belgisch Overlevingsfonds	18 577	21 800	22 250
- Conflictpreventie en maatschappij opbouw	12 481	16 968	9 590
- Humanitaire hulp	30 476	31 900 (22)	34 000
- Informatie en vorming	4 491 (7)	6 095 (197)	6 893
- Lokale privé-sector en sociale economie	18 592	28 250	26 790
- Steun aan internationale NGO's in het domein van leefmilieu en duurzame ontwikkeling	0	0	750
Totaal	84 617 (7)	105 013 (219)	100 273

In percentage

	2001 (real.)	2002 (na BC)	2003 (init.)
- Belgisch Overlevingsfonds	22	21	22
- Conflictpreventie en maatschappij opbouw	15	16	9
- Humanitaire hulp	36	30	34
- Informatie en vorming	5	6	7
- Lokale privé-sector en sociale economie	22	27	27
- Steun aan internationale NGO's in het domein van leefmilieu en duurzame ontwikkeling			1
Totaal	100	100	100

FICHE 2. FINANCIËLE DELEGATIES AAN DE ATTACHES

Begrotingsmiddelen kunnen slechts aangewend worden als hieraan een **juridische verbintenis**, ten grondslag ligt.

Deze kan verschillende vormen aannemen :

- Programma 0 : statuut van het personeel en individuele personeelscontracten enerzijds, contracten voor leveringen, werken of diensten anderzijds.

(Wet van 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en uitvoeringsbesuiten)

- Programma 1 : internationale overeenkomsten met de partnerlanden, beheerscontract tussen de Belgische Staat en de nv Belgische Technische Coöperatie.

- Programma 2 : subsidiëring van initiatieven van derden bij koninklijk of ministerieel besluit, vaak in het kader van een meerjarig programma.

(Artikels 55 tot 58 van het koninklijk besluit van 17 juli 1991 houdende samenordering van de wetten op de rijkscomptabiliteit)

- Programma 3 : verplichte en vrijwillige bijdragen aan internationale instellingen, toegekend op basis van een internationale overeenkomst, bij wet of bij koninklijk besluit vergezeld van een unilaterale akte.

- Programma 4 : de uitvoeringsmodaliteiten kunnen ongeveer alle hierboven vermelde vormen aannemen.

Wie kan een verbintenis aangaan ten laste van de begroting van internationale samenwerking

In de eerste plaats de Staatssecretaris voor ontwikkelingssamenwerking (in bepaalde gevallen naast de koning of de wetgever). De Staatssecretaris heeft zijn bevoegdheden echter gedeeltelijk gedelegeerd

Het Ministerieel besluit van 28/2/2001 houdende overdracht van bevoegdheid aan de Attachés voor internationale samenwerking regelt de bevoegdheden van de attaché inzake administratieve aangelegenheden, inzake de relaties tussen de Staat en de BTC, inzake de toepassing van de beheerscyclus en inzake overheidsopdrachten. Een versie ervan in euro werd opgesteld maar, tot nu toe, niet ondertekend. Ook zal de tekst van het besluit nog een aantal andere wijzigingen dienen te ondergaan ten gevolge van de ondertekening van de nieuwe beheersovereenkomst met de BTC.

Een tweede besluit houdende overdracht van bevoegdheden inzake financiële aangelegenheden is in voorbereiding.

Er dient een onderscheid gemaakt te worden tussen

- **de financiële delegaties aan de attaché** (delegaties die een directe financiële weerslag hebben voor de Belgische Schatkist zoals het afsluiten van overheidsopdrachten en het optreden als ordonnateur). Aangezien de bilaterale samenwerking via BTC verloopt hebben deze financiële delegaties slechts betrekking op een eerder beperkt deel van het takenpakket van de attaché.
- **en de delegaties toegekend aan de attaché met het oog op de uitvoering van het samenwerkingsbeleid** (toepassing van de beheerscyclus, relatie tussen de staat en de BTC, enz.). Deze tweede reeks van delegaties wordt, niettegenstaande hun belangrijkheid, niet behandeld in het kader van het handboek financieel beheer op post en in het kader van deze uiteenzetting. Gelet op hun specifiek karakter dienen ze het voorwerp uit te maken van een aparte instructie.

Art. 8 van het eerste besluit verleent aan de attaché bevoegdheid inzake het gunnen en uitvoeren van overheidsopdrachten ten laste van begroting 15 tot een bedrag van 31 000 EUR (1,25 miljoen BEF), ongeacht de wijze van gunnen, en dit voor zover de bevoegde overheid vooraf het voorwerp van de opdracht heeft goedgekeurd.

- Het relatief beperkte bedrag van de delegatie wordt verklaard door het feit dat overheidsopdrachten voor een hoger bedrag (BTW inbegrepen) aan het voorafgaand advies van de Inspecteur van Financiën voorgelegd dienen te worden en het dossier dus sowieso aan Brussel overgemaakt dient te worden.
- Het voorwerp van de opdracht dient te kaderen in het samenwerkingsprogramma met het partnerland. Zoniet dient vooraf het akkoord van de Staatssecretaris, via DGOS, verworven te worden.

Art. 3 van het tweede ontwerp verleent bevoegdheid aan de attaché tot het ondertekenen van betalingsopdrachten (= rol van ordonnateur) ten laste van de begroting 15 en binnen de grenzen van de hem toegewezen beheersenveloppen.

Binnen de Ambassade dient uitdrukkelijk overeengekomen te worden wie de attaché tijdens diens afwezigheid (voorzien of onvoorzien) zal vervangen. Indien mogelijk wordt daarbij de voorkeur gegeven aan iemand die nauw bij het werk van de attaché betrokken is (tweede attaché, assistent voor internationale samenwerking).

Krachtens art. 2 van hetzelfde ontwerp zal de attaché ook betalingsopdrachten ten laste van begroting 14 kunnen geven voor zover hij de leiding waarneemt van een Bureau voor Internationale Samenwerking dat is gevestigd in een partnerland waar zich geen diplomatieke vertegenwoordiging bevindt.

FICHE 3. UITGAVEN VOOR ONTWIKKELINGSSAMENWERKING TEN LASTE VAN BEGROTING 14

Zoals reeds onder Fiche E/1 vermeld komen de niet direct toewijsbare of onverdeelbare uitgaven van de attaché (bv. werkingskosten wagenpark, overige werkingskosten, informatica, uitrusting) ten laste van de enveloppen voor werkingskosten van de ambassade die toegekend worden op begroting 14. Dit teneinde het beheer ervan te vergemakkelijken.

Gelieve er over te waken dat bij het opstellen van de begrotingsramingen voor het volgende jaar, ook rekening gehouden wordt met minder evidente specifieke kosten verbonden aan de opvolgingstaken van de attaché, zoals :

- eventuele materiële kosten verbonden aan de werking van de lokale overlegstructuren. Tijdens de formulerings- en uitvoeringsfase komen deze kosten vanzelfsprekend ten laste van de prestaties of, wanneer het gaat om niet-specifieke kosten, ten laste van de plaatselijke vertegenwoordiging van BTC;
- eventuele materiële kosten verbonden aan het overleg met andere donoren.

Kosten voor het inhuren van deskundigen en vergoeding van de lokale deelnemers aan de overlegstructuren : zie terzake fiche E/5.

FICHE 4. UITGAVEN TEN LASTE VAN BEGROTING 15 WAAROP DEZELFDE BOEKHOUDREGELS VAN TOEPASSING ZIJN ALS OP GELIJKAARDIGE UITGAVEN TEN LASTE VAN BEGROTING 14

Het betreft eventuele uitgaven ten laste van volgende basisallocaties :

15 54 01 1107 60	Bezoldigingen en allerhande toelagen : - vaste en stagedoende statutaire attachés voor internationale samenwerking – ander statutair personeel van de lokale vertegenwoordigingen – opdrachthouders – assistenten voor internationale samenwerking.
15 54 02 1202 67	Allerhande uitgaven met betrekking tot de beroepsvorming van de attachés.
15 54 03 3550 96	Uitgaven van allerlei aard met betrekking tot het ander dan statutair personeel : hulppersoneel, administratieve en rekenplichtige agenten en adjunct-attachés.
15 54 03 3553 02	Uitgaven van allerlei aard met betrekking tot het personeel in het buitenland (reis- en verblijfskosten).
15 54 03 7410 76	Aankoop van vervoermiddelen voor de attachés voor internationale samenwerking.

FICHE 5. BA 15 54 04 1227 13 – VOORBEREIDING, BEGELEIDING EN INTERNE EVALUATIE VAN SAMENWERKINGSACTIES DOOR EXTERNE DESKUNDIGEN

1. Afsluiten van overeenkomsten met externe deskundigen

De attachés in de partnerlanden kunnen, net zoals de ambtenaren van DGOS, een beroep doen op deze basisallocatie voor het inzetten van externe deskundigheid bij

- verkennende studies die nodig zijn bij het opstellen van strategienota's en samenwerkingsprogramma's;
- expertise-, evaluatie-, coördinatie- en andere opdrachten in het kader van de voorbereiding en opvolging van samenwerkingsprestaties (indirecte en multilaterale samenwerking inbegrepen).

De opdrachten die gefinancierd worden ten laste van deze basisallocatie kunnen voortaan zowel aan BTC als aan derden toegewezen worden. Op de vroegere B.A. 15 54 10 3501 13 – Taken BTC worden in 2003 dan ook geen kredieten meer voorzien.

Procedure voor het gebruik van de kredieten op de hierboven opgesomde basisallocaties (toepassing van artikel 8 en 9 – Bevoegdheden inzake overheidsopdrachten – van het delegatiebesluit)

O. Het voorwerp van de opdracht dient te kaderen in het samenwerkingsprogramma met het partnerland. Zoniet dient vooraf het akkoord van de Staatssecretaris, via DGOS, verworven te worden.

11. De attaché die een bepaalde overeenkomst wenst te sluiten of te wijzigen contacteert Brussel (D 11), teneinde na te gaan of er nog voldoende middelen beschikbaar zijn op de betrokken BA (kan per e-mail).

12. D11 geeft de informatie door aan de betrokken geografische desk (D 14 tot D 17) en schrijft geraamd bedrag en geraamde datum van te sluiten overeenkomst extra-comptabel.

2. De attaché bereidt, met naleving van de wetgeving op de overheidsopdrachten, de overeenkomst voor. De overeenkomst wordt door beide partijen ondertekend,

- hetzij zonder akkoord van Brussel als het bedrag van de opdracht lager is dan de hem toegekende delegatie inzake overheidsopdrachten (31 000 EUR);

- hetzij na akkoord van Brussel als het bedrag van de opdracht hoger ligt.

Opgelet : de overeenkomst mag nog niet gedateerd worden of in werking treden. Dit kan pas nadat de controleur van de vastleggingen zijn visum gegeven heeft.

31. De attaché stuurt per fax of per diplotas kopie van de door beide partijen ondertekende maar nog niet gedateerde overeenkomst, evenals van de documenten die aantonen dat de wetgeving op de overheidsopdrachten werd nageleefd naar de geografische desk.

32. De geografische desk stelt een vastleggingsdossier samen, maakt het via de geijkte weg over aan A 30 (Directie begroting en boekhouding) die het visum van de controleur van de vastleggingen vraagt.

33. De geografische desk maakt het visumnummer, samen met de nu gedateerde kopie van de overeenkomst, over aan de attaché.

De overeenkomst kan in werking treden en op basis van een bewijsstuk (factuur, schuldvordering.....) in de boekhouding aangerekend worden op het betrokken visum.

2. Vervoer- en verblijfskosten en dagvergoedingen van de lokale deelnemers aan het partnercomité (en indien dit nog van toepassing zou zijn ook van de lokale deelnemers aan de gemengde lokale overleginstantie tijdens de identificatiefase van een prestatie)

De betaling van de vervoer- en verblijfskosten en van de dagvergoedingen van de lokale deelnemers aan de overlegstructuren kan in een aantal landen blijkbaar gedragen worden door de lokale overheid of door de deelnemende organisaties. In een groot aantal landen schijnt dit echter niet altijd mogelijk te zijn.

Voor wat betreft deze tweede groep van partnerlanden heeft D 11, op verzoek van de attachés, een provisioneel visum van 5 000 euro per land aangevraagd ten laste waarvan de attaché, op eigen initiatief, dergelijke kleine uitgaven kan betalen. De uitgaven kunnen op basis van een bewijsstuk aangerekend worden in de boekhouding.

1. Sommige attachés hebben nog geen visum aangevraagd. Dit kan alsnog. Daartoe dient u contact op te nemen met D 11 die het nodige zal doen. Gelieve in bijlage de normen die u zal hanteren voor de berekening van het bedrag van de per diem (minimum en maximum) en van de tussenkomst in de reis- en verblijfskosten van de lokale deelnemers, te voegen.

2. Aangezien BA 15 54 04 1227 13 betrekking heeft op niet-gesplitste kredieten zal D 11 per partnerland, tenzij tegenbericht van de attaché, jaarlijks een nieuw provisioneel visum aanvragen en aan de attaché mededelen.

3. Het spreekt vanzelf dat in de formulerings- en uitvoeringsfase van een prestatie, de kosten verbonden aan de gemengde lokale overleginstantie ten laste van de interventie betaald dienen te worden (of ten laste van de plaatselijke vertegenwoordiging van BTC wanneer het gaat om niet-specifieke kosten).

4. Op BA 15 54 04 1227 13 kunnen voorlopig enkel prestaties van “deskundigen” betaald worden. Voor eventuele materiële kosten van de overlegstructuren die door België ten laste dienen genomen te worden verwijs ik naar fiche E/3

FICHE 6. UITDOVENDE BASISALLOCATIES

1. Aangezien alle uitgaven voor projecten, lokale beurzen en MIP's reeds enige tijd via BTC verlopen zullen er in principe geen nieuwe lokale uitgaven meer dienen te gebeuren op **de basisallocaties 15 54 12 3523 53 – Uitgaven van allerlei aard verbonden aan het programma van lokale beurzen, buiten project -, 15 54 14 5442 50 – Niet aan de BTC overgedragen projecten - en 15 54 16 3535 04 – Micro-interventieprogramma.**

Toch zullen misschien nog enkele verrichtingen dienen te gebeuren. Vier mogelijkheden kunnen zich voordoen :

Binnen de postboekhouding

- Betaling van een laatste schijf ten laste van een vroeger toegekende MIP. De door de attaché (als ordonnateur) aanvaarde verantwoordingsstukken kunnen in betaling gezet worden, ingeschreven in de postboekhouding ten laste van het vroeger toegekende visumnummer en overgemaakt aan A 34.

Buiten de postboekhouding (wanneer het uitgaven van de ex-samenwerkingssectie betreft)

- Eventuele laattijdige indiening van verantwoordingstukken voor in het verleden toegekende voorschotten aan projecten of aan MIP's. De aanvaarde verantwoordingsstukken worden, met vermelding van het vroeger toegekende visumnummer, aan A 34 overgemaakt ter aanzuivering van het nog openstaande voorschot in de boekhouding van de ex-samenwerkingssectie.

- De eventuele terugbetaling van een in het verleden toegekend voorschot (eveneens met vermelding van het vroegere visumnummer).

- Vaststelling van een tekort : wanneer een toegekend voorschot (aan een interventie of aan een MIP) niet volledig aangezuiverd kan worden zal A 34 vragen een dossier voor het vaststellen van een tekort op te maken. Hierin dient volgende informatie opgenomen te worden :

- de actuele stand van de realisaties en een verklaring voor het niet-gerealiseerde of het niet-verantwoorde gedeelte;

- ingeval van diefstal of verduistering het eventuele verslag van de autoriteiten;

- een verslag van de stappen die de ambassade ondernomen heeft met betrekking tot het dossier;

- de eigenlijke vaststelling van het tekort, ondertekend door diegene die verantwoordelijk was voor het geld (meestal een onderrekenplichtige) en door de ordonnateur.

Ambassade		
Periode		
Verantwoordelijke voor de interventie		
	Inkomsten	Uitgaven
Kassasaldo op 1/1/1999	0	
Ontvangen op 1/1/1999	12 000	
Uitgaven vóór 1/4/2002		8 000
Diefstal, verloren rechtvaardigingsstukken, de begunstigde organisatie bestaat niet meer, enz.		4 000
Kassasaldo		0
Totaal	12 000	12 000
De onderrekenplichtige (of de rekenplichtige)		De ordonnateur

Aangezien het over interventies uit het verleden gaat dient, gevalsgewijze, met A 34 nagegaan te worden wie kan tekenen als verantwoordelijke. De eventuele onderrekenplichtigen die de middelen ontvangen hebben zullen in een aantal gevallen immers niet meer bereikbaar zijn.

2. Tot einde 2003 zullen er in enkele ambassades ook nog maandelijks uitgaven dienen te gebeuren op BA 15 54 20 3568 73 – Toelagen aan personen en aan niet-gouvernementele organisaties voor het uitvoeren van een stage door jonge werkzoekenden in erkende samenwerkingsprojecten. Vanaf 2003 worden deze toelagen geïntegreerd in de programmafinanciering aan de NGO's die dan zelf zullen instaan voor de uitbetalingen. Maar, aangezien er tot einde 2003 nog werkzoekenden, vertrokken onder de oude formule, op het terrein zullen verblijven, dienen in sommige landen de ambassades nog tot einde 2003 de maandelijks betalingen terzake uit te voeren.

**FICHE 7. BA 15 54 41 3523 23 (NGK) en 15 54 41 3524 24 (GKR) – CONFLICTPREVENTIE, VREDESOPBOUW EN MENSENRECHTEN
BA 15 54 41 3525 25 – SAMENWERKING MET LOKALE NGO'S**

Basisallocatie 15 54 41 3524 24 (gkr) (tot in 2002 ngk 15 54 41 3523 23) laat toe processen van democratisering, consolidering van de rechtsstaat, maatschappelijke verzoening en wederopbouw en geweldpreventie te ondersteunen. Dit kan ondermeer gebeuren door betoelaging van lokale organisaties en instellingen. Zowel de inhoudelijke als de financiële opvolging kan in dat geval toevertrouwd worden aan de attaché. Momenteel gebeurt dit in drie partnerlanden : Zuid-Afrika, Oeganda en Burundi.

Bovendien bestaat er een specifieke budgetlijn voor de directe financiering van lokale niet-gouvernementele organisaties – BA 15 54 41 3525 25. De civiele maatschappij in het zuiden speelt immers een sleutelrol in het ontwikkelingsproces. De procedurenota terzake (tekst maart 2002) voorziet in een grotere decentralisatie van besluitvorming en opvolging naar de attachés voor internationale samenwerking. Zij hebben een directe relatie met de lokale organisaties. Zij doen de voorstellen voor de besluitvorming rond de projecten. Dit betekent ook de verantwoordelijkheid vanuit de eerste lijn voor de opvolging en voor de controle. Voorlopig zal in 2003 kunnen samengewerkt worden met lokale niet-gouvernementele organisaties in de Democratische Republiek Congo, Zuid Afrika, Burundi, Ethiopië, Rwanda, Senegal en Palestina. Deze lijst kan echter nog uitgebreid worden.

Aangezien het financieel beheer van beiden zeer vergelijkbaar is worden ze op dezelfde fiche behandeld.

1. Beiden worden toegekend op basis van een koninklijk besluit. Bovendien wordt er een overeenkomst afgesloten tussen de Belgische staat en de betrokken organisatie. Het bedrag van het koninklijk besluit wordt vastgelegd en het visumnummer wordt door D 23 medegedeeld aan de ambassade.
2. Op basis van de overeenkomst kan een eerste schijf gestort worden en als voorschot ingeschreven worden in de postboekhouding. Zoals reeds vermeld op fiche E/2 – Financiële delegaties - is de attaché ordonnateur.
3. Er dient tijdig een bevoorrading van het werkingsfonds van de ambassade bij A 34 aangevraagd te worden. Gelet op het volume van fondsen die worden ter beschikking gesteld voor de rechtstreeks financiering van lokale NGO's (BA 15 54 41 3525 25) heeft A 34 aan de 7 betrokken landen toestemming gegeven voor de opening en het gebruik van een specifieke rekening. Hierna volgen enkele uittreksels uit Telop 02/MUL490 dd 6 juni 2002.

“Deze rekening mag enkel en alleen gebruikt worden voor transacties betreffende de rechtstreekse financiering van lokale NGO's.” Dus niet voor conflictpreventie op BA 15 54 41 3523 23 en BA 15 54 41 3524 24!

“Ook transfers tussen de rekeningen van het werkingsfonds en deze specifieke rekening zijn verboden”. Gelieve bij het aanvragen van een bevoorrading bij A 34 dan ook duidelijk te vermelden op welke rekening deze gestort dient te worden (met vermelding van naam bank, adres, rekeningnummer, munt, eventuele correspondent).

“De opening van deze ene specifieke rekening per partnerland – en niet per project! - kan enkel gebeuren in een munt die nu al tot het werkingsfonds behoort! De opening van een rekening in een andere munt kan slechts op voorwaarde dat de post voor het werkingsfonds eveneens een bankrekening in dezelfde munt opent. Dit zal uiteraard meestal aanleiding geven tot een boekhouding in twee munten. Een post met bankrekeningen in drie verschillende munten is uitgesloten.”

“Alle financiële verrichtingen nopens dit project worden geregistreerd in de enige boekhouding van de diplomatieke post.”

4. De tweede en eventuele volgende schijven kunnen, in uitvoering van de bepalingen van de overeenkomst, betaald worden na goedkeuring door de attaché van de inhoudelijke en financiële rapportage. In principe dienen alle originele bewijsstukken met vermelding van basisallocatie en visumnummer samen met de boekhouding (of desgevallend afzonderlijk) naar A 34 gestuurd te worden. Indien in de overeenkomst voorzien werd dat de originelen bij de organisatie blijven worden voor eensluidend verklaarde afschriften van de stukken bij de boekhouding gevoegd.

Een korte samenvatting van de financiële informatie kan overgemaakt worden aan DGOS (D 23).

5. De laatste schijf wordt overgemaakt na goedkeuring door de attaché van de volledige inhoudelijke en financiële rapportage door de partner.

6. Indien om één of andere reden een deel van de financiële middelen die uitbetaald werden aan de lokale organisatie niet verantwoord kunnen worden (vb. de eerste schijf wordt uitbetaald maar de organisatie start het project nooit op) dient in de eerste plaats de terugstorting gevraagd te worden. Slaagt men daar niet in dient de vaststelling van een tekort opgemaakt te worden. Hierin dient volgende informatie opgenomen te worden :

- de actuele stand van de realisaties en een verklaring voor het niet-gerealiseerde of het niet-verantwoorde gedeelte;
- ingeval van diefstal of verduistering het eventuele verslag van de autoriteiten;
- een verslag van de stappen die de ambassade ondernomen heeft met betrekking tot het dossier;
- de eigenlijke vaststelling van het tekort, ondertekend door de rekenplichtige en door de ordonnateur.

Een voorbeeld vindt u op fiche E/6.

Opmerkingen

1. Zowel voor wat betreft een aantal van de dossiers conflictpreventie als voor wat betreft de directe financiering van de lokale NGO's is de attaché verantwoordelijk voor zowel de inhoudelijke als de financiële opvolging van de interventies. Hij kan zich daartoe echter op verschillende manieren laten bijstaan :

- Aangezien de rechtstreekse financiering van lokale NGO's heel wat opvolgingswerk vraagt, zowel op papier als op het terrein kan in de 7 hierboven vermelde landen daartoe een lokale adjunct-attaché aangeworven worden.
- De controle van de boekhoudkundige stukken (zowel rechtstreekse financiering lokale NGO's als conflictpreventie) kan toevertrouwd worden aan de administratieve en rekenplichtige agenten, of bij afwezigheid daarvan aan de rekenplichtige kanseliers of aan een lokale medewerker.
- De attaché kan een deel van het opvolgings- en controlewerk (bv. een externe evaluatie, een audit) toevertrouwen aan externe deskundigen ten laste van BA 15 54 04 1227 13.
- Grotere projecten (meer dan 125 000 euro) dienen trouwens een luik evaluatie door onafhankelijke deskundigen te voorzien op kosten van het project.

2. Niet-gesplitste en gesplitste kredieten

Tot en met het jaar 2002 zijn de kredieten voor conflictpreventie (BA 15 54 41 3523 23 niet gesplitst. Dat houdt in dat de uitgaven ten laatste in de vierde boekhoudperiode (of uitzonderlijk in de vijfde boekhoudperiode) van het jaar volgend op het jaar van de vastlegging (jaar n + 1) geboekt dienen te worden, zoniet vervallen de vastgelegde kredieten automatisch.

Daarentegen zijn de kredieten voor de directe financiering van de lokale NGO's (BA 15 54 41 3525 25) en vanaf 2003 ook de kredieten voor conflictpreventie (op de nieuwe BA 15 54 41 3524 24) gesplitste kredieten. Dit houdt in dat kan betaald worden ten laste van een visum tot de uitputting ervan. Dat neemt echter niet weg dat in de mate van het mogelijke getracht dient te worden de in de overeenkomsten voorziene termijnen te respecteren.

FICHE 8. BA 15 54 42 3582 91 - VOEDSELHULP

In één of enkele partnerlanden staat de ambassade in voor de verdeling van voedselhulp. Ook hier geldt weer dat de uitgaven, in opdracht van de attaché, betaald en in de boekhouding geregistreerd kunnen worden op basis van de originele bewijsstukken en ten laste van een hiervoor geopend visumnummer.

FICHE 9. KREDIETSOORTEN

Vastleggingskredieten en ordonnanceringskredieten:

- Vastleggingskredieten: als de Minister of de administratie een juridische verbintenis aangaan (bv. een overeenkomst afsluiten) zullen daaruit in de toekomst schuldvorderingen voortvloeien, waarvoor de nodige financiële middelen gereserveerd moeten worden. Het vastleggingskrediet bepaalt het plafond van de verbintenissen die per basisallocatie kunnen aangegaan worden. De juridische verbintenis wordt in de boekhouding geregistreerd met een vastleggingsnummer - vastleggingsvisum genaamd.
- Ordonnanceringskredieten: het plafond van de betalingen die ten laste van een basisallocatie kunnen uitgevoerd worden.

Niet-gesplitste kredieten (NGK) en gesplitste kredieten (GK):

- Niet-gesplitste kredieten: een niet gesplitst krediet wordt gebruikt voor verbintenissen waarvan de effectieve betaling snel volgt op de juridische verbintenis. Het vastleggings- en ordonnanceringskrediet zijn identiek.

Vastleggingen ten laste van deze kredieten kunnen enkel gebeuren tijdens het betrokken begrotingsjaar. Het saldo op het vastleggingskrediet vervalt op het einde van het begrotingsjaar. De ordonnanceringen kunnen gebeuren tijdens het betrokken begrotingsjaar en het jaar dat erop volgt. Op het einde van het begrotingsjaar n+1 vervallen zowel de eventuele openstaande vastleggingsvisa als het betreffende ordonnanceringskrediet.

- Gesplitste kredieten: Een gesplitst krediet wordt gebruikt voor het aangaan van meerjarige verbintenissen. Het vastleggings- en ordonnanceringskrediet kunnen verschillend zijn.

Zowel vastleggingen als ordonnanceringen op deze kredieten kunnen alleen gebeuren tijdens het betrokken begrotingsjaar. De saldi op het respectievelijke vastleggings- en ordonnanceringskrediet vervallen op het einde van het begrotingsjaar. De op het einde van het begrotingsjaar nog openstaande vastleggingsvisa kunnen echter onbeperkt overgedragen worden naar volgende begrotingsjaren. Deze verbintenissen worden achteraf geordonnanceerd ten laste van de ordonnanceringskredieten van het lopend begrotingsjaar.

Jaarlijks dienen voor een deel van deze oude vastleggingsvisa vanzelfsprekend de nodige ordonnanceringskredieten voorzien te worden ten laste van de begroting van het lopende jaar.

De begroting als beleidsinstrument

De begroting is meer dan een opsomming van programma's en basisallocaties. Een doorzichtige begroting, waarin doeleinden en middelen zo duidelijk mogelijk uiteengezet worden, is ook een **analyse-, beheers- en beslissingsinstrument** voor de wetgever, de regering en vooral voor de administratie.

Bovendien is de begroting, op voorwaarde dat zekere algemene normen gerespecteerd worden, ook een **soepel** instrument.

Teneinde de uitvoering van de begroting te maximaliseren, wordt deze op de voet gevolgd en wordt hierover maandelijks gerapporteerd.

Naast andere instrumenten, zoals bv. evaluaties, is de graad van uitvoering van de begroting per basisallocatie immers één van de elementen die toelaten een beeld te vormen van de mate waarin DGOS zijn diverse opdrachten realiseert.

Een regelmatige opvolging laat toe onmiddellijk bijsturende maatregelen te nemen, zowel met betrekking tot de uitvoering als met betrekking tot de begroting zelf.

Voor dit laatste bestaan een aantal technieken.

In de eerste helft van elk begrotingsjaar vindt er een **begrotingscontrole** plaats tijdens dewelke alle noodzakelijke aanpassingen kunnen doorgevoerd worden.

Ook op gelijk welk ander ogenblik van het begrotingsjaar kunnen bepaalde aanpassingen doorgevoerd worden (**herverdelingen van basisallocaties**): mits goedkeuring van de Minister van Begroting kunnen de totale middelen per programma op elk ogenblik in functie van de financiële noden herschikt worden tussen de diverse basisallocaties. Drie voorwaarden: men dient binnen hetzelfde programma en binnen dezelfde kredietsoort te blijven, en de vermeerderingen en verminderingen moeten elkaar compenseren.

In dringende, niet te voorziene gevallen, kan **via een deliberatie in de Ministerraad** ook een herverdeling tussen de programma's onderling bekomen worden.

En vanzelfsprekend kan steeds een **wetsontwerp** ingediend worden.

De begroting is dus een eerder flexibel instrument.

De hervorming van de begroting en de boekhouding

In voorbereiding

Enkele krijtlijnen

- Budgettaire cyclus : enveloppe-begroting (beheersenveloppe en beleidsenveloppe) wordt de regel in plaats van zoals nu de uitzondering;
- Band tussen de begroting en het operationeel plan van de voorzitter. Per opdracht : strategische en operationele doelstellingen, verwachte volumes aan prestaties en kostprijzen van de te leveren prestaties (prestatiebegroting);
- Bij de controle wordt het accent verplaatst naar de eigen interne controle van de departementen, en van een controle ex ante naar een controle ex post;
- Systeem van dubbele boekhouding en kostprijsboekhouding wordt ingevoerd.